

Vážený pán
Peter Paška
primátor
Mierové námestie 940/1
924 18 Galanta

Vážený pán primátor Peter Paška,

v uplynulých dňoch vznikli určité nedorozumenia okolo môjho stanoviska k sporom okolo štatútu mestských novín Galantské noviny/Galántai Ujság najmä v mojej komunikácii s novinármi z denníka Új Szó a z RTV Krea – pýtali sa na môj názor k štatútu, ktorý som však dovtedy nevidel.

Až v nasledujúcich dňoch sa našim spoločným úsilím podarilo vysvetliť, že poslanci i novinári mali možnosť informovať sa o. i. o konzultáciách s Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky, ktorá čerpalo aj zo stanoviska Tlačovej rady Slovenskej republiky k podobnému, ba v podstate k identickému prípadu v Detve (Detvianske noviny) vo februári 2015, ktorý mal v tom čase aj mediálnu odozvu. Vzhľadom na to, že som vtedy vystupoval za Tlačovú radu SR, vzniklo teraz spojenie hovoriace o „analýze Júliusa Lőrincza“ štatútu Galantských novín. Na okraj pripomínam ešte, že v Tlačovej rade SR sme riešili v septembri 2013 rovnaký problém aj v novinách Gemerské zvesti/Gömöri Hírlap vychádzajúcich v Rimavskej Sobote.

Aj na základe komplexu materiálov, s ktorým som sa následne detailne zoznámil, môžem teraz vysloviť názor, že štatút mestských novín v Galante nie je v niektorých kľúčových veciach dobrý a nezodpovedá praxi a najmä zákonnej úprave Slovenskej republiky v mediálnej oblasti.

Predovšetkým časti štatútu týkajúce sa redakčnej rady mestských novín poskytujú rade právomoci, ktoré jej neprislúchajú. Nechajme bokom skutočnosť, že redakčná rada nie je orgán, ktorý periodikum musí nevyhnutne mať – jej vytvorenie a pôsobenie ako poradného orgánu v procese vydávania novín je záležitosťou úvahy a rozhodnutia vydavateľa a redakcie. V každom prípade však redakčná rada nemá výkonné funkcie pri redigovaní novín ako jej to v tomto prípade prisudzuje štatút Galantských novín/Galántai Ujság. Pritom sa to štatút pokúša aj skryť za slová „redakčne skrátené“ (čl. 3.ods. 6 štatútu) označujúce takpovediac cenzorské zásahy, ktoré sa zvyknú používať pri zásahu redakcie, ale nie redakčnej rady.

Redakčná rada by mala byť nositeľom koncepcie a zamerania média a má samozrejme dbať o jeho úroveň. V tomto kontexte sa žiada pripomenúť z navrhovaného štatútu mestských novín čl.1 (Úvodné ustanovenia), ods. 4: „Poslaním MN (mestských novín) je informovať občanov Galanty a mestských častí o činnosti orgánov mesta, spoločenskom, kultúrnom a športovom živote, histórii, tradíciách a plánovanom rozvoji mesta, prispievať k obohateniu verejnej diskusie a zapájať verejnosť do rozhodovania o miestnych záležitostiach.“

Čiže, nie aby noviny boli akýmsi úradným vestníkom alebo nebodaj spravodajcom o postojoch členov redakčnej rady k čomu štatút v definovaní právomoci redakčnej rady smeruje, ale mali by sa usilovať o to, aby boli naozaj novinami ako slobodným informátorom a zároveň tribúnou verejnej diskusie a spolurozhodovania. Nemožno dopustiť, aby sa cez redakčnú radu alebo hocijako inak obmedzovala slobodná výmena, slobodný tok informácií a výmena názorov.

Pritom je dôležité aj to, čo Tlačová rada SR odporúčala aj v prípadoch z Detvy a Rimavskej Soboty, aby v redakčnej rade novín boli najmä významnejšie osobnosti Galanty a okolia a nie zväčša poslanci (to neznamená, že ich a priori pokladáme za menej významných).

Pripomínam takisto, že Ústava Slovenskej republiky v Treťom oddiele hovoriacim o politických právach v článku 26, v odseku 3 vyslovene zakazuje cenzúru a v odseku 4 hovorí: „Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.“

Takisto Zákon č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) zakazuje cenzúru, ale zároveň obsahuje právo na opravu a právo na odpoveď. Čiže je dosť priestoru na prípadné korigovanie aj obsahových výstupov v mestských novinách.

Zmätočne hoci na prvý pohľad ušľachtilo pôsobí text štatútu mestských novín čl. 2, ods. 6 hovoriaci, že „redakčná rada môže v hraničných prípadoch porušenia etických zásad rozhodnúť o skrátení alebo nezverejnení príspevku“. Akých etických zásad? Majú mestské noviny v Galante definované svoje etické zásady podobne ako iné média? Do pozornosti dávam Etický kódex novinára (www.trsr.sk), ktorým sa riadi aj Tlačová rada SR, v ktorom nájdete odpovede na mnohé otázky týkajúce sa tejto oblasti a ku ktorému sa môžu prihlásiť jednotlivé média.

Vážený pán primátor, vzhľadom na to, že sa na tieto problémy a otázky pýtali aj redaktori Kinga Szakálová z Új Szó a Viktor Bokor z RTV Krea, dovoľm si poslať tento list aj im.

S pozdravom

Július L ó r i n c z

predseda Tlačovej rady SR

Bratislava, 16. februára 2017